

ועדה לפי תקנה 25 לתקנות בריאות העם (עוסקים בסייעוד בבתי חולים), התשמ"ט-1988
ותקנות 15 ו-16 לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות), התשמ"א-1981

20 באוגוסט, 2020
ל" באב, תש"פ

עו"ד לילך מהודר, יחידת הדין המשמעת, לשכת היועצת המשפטית, משרד הבריאות,
ירושלים

הקובלת

- נגד -

סטניסלב בימבט אח מוסמך ת.ז. XXXX מס' רישום XXXX

הנקבל

דין וחשבון לפי תקנה 16 לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות), התשמ"א-1981

1. הקובלנה

ביום 9.1.2020 הגישה הקובלת קובלנה למנהל הכללי של משרד הבריאות נגד האח המוסמך סטניסלב בימבט ת.ז. XXXXXXXX מס' רישום XXXX (להלן- הנקבל) מכוח האמור בתקנה 15 (1) ו-(4) לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות), התשמ"א-1981 (להלן- התקנות), בגין התנהגות בדרך שאינה הולמת את מקצוע הסיעוד, והרשעה בעבירה שיש עמה קלון ו/או שיש בה כדי להראות שהוא חסר אחריות הדרושה לעסוק בסיעוד, בכך שבעת ששימש כאח ביום 14 בינואר 2014 איים על מאושפז לאחר ניתוח ברגלו שצעק מכאבים, ובגין התנהגות זו הורשע ביום 29.11.2016 בעבירה של איומים במסגרת הסדר טיעון בבית המשפט, וביום 3.7.2017 הוטל עליו עונש של 15 ימי מאסר על תנאי.

2. הוועדה

המנהל הכללי של משרד הבריאות מינה אותנו כוועדה שתדון בקובלנה (להלן- הוועדה). הוועדה קיימה דיון אחד ביום 28.7.2020 שבו הופיעו הקובלת והנקבל בעצמו.

3. האירועים ברקע הקובלנה

ברקע הקובלנה עומדת התנהגותו של הנקבל ביום 14.1.2014, בעת שהיה אח מוסמך כלפי מאושפז בבית החולים לאחר ניתוח ברגלו, שהחל לצרוח מכאבים. על פי הקובלנה, שהתבססה על כתב האישום שהוגש נגד הנקבל בבית המשפט השלום בירושלים, ואשר תוקן פעמיים, "הנקבל ניגש למתלונן, נצמד לגופו ואמר לו: 'יש פה איזה רוסי שמפרק לך את הצורה, אני אהרוג אותך, אקח לך את הנפש, אני ארסק את עצמותייך'". לאחר תיקון כתב האישום כאמור, הורשע הנקבל ביום 29.11.2016, במסגרת הסדר טיעון, באיומים, עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין התשל"ו-1976, ונדון ביום 3.7.2017 למאסר על תנאי של 15 ימים.

4. ההליך בפני הועדה

בראשית הדיון הפנתה עו"ד מהודר את תשומת לב הנקבל לזכותו להיות מיוצג על ידי עורך דין. בתשובה הבהיר הנקבל כי הדבר ידוע לו, אך אין הוא מעוניין בעורך דין, שכן הוא מודה באירוע שמיוחס לו, הוא מודה כי התנהגותו באותו מקרה היתה התנהגות שאינה הולמת עובד סיעוד והוא מצר עליה, ושילם מחיר כבד בגינה.

לאור הודאת הנקבל, בקשה הועדה לדעת אם הקובלת עומדת גם על כך שמדובר בעבירה שיש עמה קלון לעניין התקנות, והקובלת בקשה להשלים התיחסות לעניין זה משום שאין בידה הפסיקה הרלבנטית. נציין כי תחילה אמרה הקובלת "אנחנו חושבים שמספיק לנו עבירה (כנראה התכוונה ל"התנהגות") שאינה הולמת" אך מהמשך דבריה השתמע כי היא עומדת גם על עבירת משמעת הנסמכת על הרשעה בפלילים שיש עמה קלון. השלמה כזו לא קבלנו.

לאור הודאת הנקבל, כאמור טענה הקובלת, לעניין אמצעי משמעת שיש להשית על הנקבל, קרי, תקופת התליית רישומו לעסוק בסיעוד שהיא אמצעי המשמעת היחיד לפי התקנות (נוסף על מחיקת הרישום).

עו"ד מהודר טענה כי השיקול המרכזי בדיון המשמעת של מקצועות רפואיים (שמקצוע הסיעוד נמנה עליהם אף שהפסיקה מתיחסת לרופאים) הוא האינטרס הציבורי - חומרת הסכנה הנשקפת לציבור מהישנות מעשיו של נקבל, אך גם ערכים, צרכים ואינטרסים לגיטימיים אחרים עליהם באה הענישה המשמעתית-מקצועית להגן. בין אילו ניתן למנות את האינטרס בהרתעה כללית, את הצורך והאינטרס שיש לציבור בשמירה על כבוד המקצוע ורמתו, ואת אמון הציבור במקצוע, ומפני אלה נסוגות הנסיבות האישיות. גב' מהודר הפנתה אותנו לפסיקה המנחה בנושא - ע"א 50/91 אדגר סבין, ע"א 10979/04 ליביו לאור, עש"ם 5282/98 תמר כתב, עש"מ 1928/00 ברוכין, וכן לע"א 580/86 בעניין פישמן הקובע מהי התנהגות שאינה הולמת רופא, התנהגות שאינה תואמת את העקרונות המנחים בתחום העיסוק ברפואה, בין שעניינם בכבוד המקצוע ובין שעניינם ביחסים שבין רופא לחולה, וכן יתר כללים אחרים וראוי כי יחולו במקצוע הרפואה.

כן המציאה לנו עו"ד מהודר את המלצת הועדה בעניינה של האחות אשתי ראניה, שבעת שהיתה אחות מעשית הגיבה בבטות וביריקה על חולה מבוגר סיעודי על כסא גלגלים אשר קלל אותה (מקרה שבגינו לא התנהל הליך פלילי ככל הנראה).

לדברי הקובלת, הנקבל הוא אח, שתפקידו לסעוד מטופלים. בן אדם מטופל הוא חסר ישע, ויש אינטרס שמי שמטפל בו יגן עליו.

ההתנהגותו כלפי המאושפז במקרה נשוא הקובלנה, איומים על אדם חסר ישע הסובל

כאבים לאחר ניתוח, המצפה להגנה, צורח מכאבים, יצרה מצב בו מי שצריך להגן עליו מפני המטפל הוא המטופל. הנקבל ניצל את מרותו במקום לגלות סבלנות וסובלנות ולנהוג באיפוק ויצר שם רע למקצועו. לכן לצורך הרתעה ושמירה על כבוד המקצוע ואמון הציבור במקצוע מן הראוי לדעת הקובלת להשית על הנקבל אמצעי משמעת של התליית רישומו ל"שישה חודשים עם אופציה להפחתה, בגלל משך זמן".

משלא ירדה הועדה לדעת הקובלת מה משמעות אמצעי המשמעת שהתבקש, ולשאלות הועדה מהי אותה אופציה, ענתה הקובלת "אופציה לשיקול שלכם להמליץ" וכן "אבל אנחנו כמובן שנבין את זה אם תתנו פחות" ו"זה המקסימום בקיצור מבחינתנו".

בתשובה לטיעוני הקובלת לעניין אמצעי המשמעת, וכיוון שבקובלנה הואשם הנקבל גם בהתנהגות שאינה הולמת גם מכוח תקנה 15(1) לתקנות (ולא רק בשל הרשעתו בפלילים מכוח תקנה 15(4)), אפשרה הועדה לנקבל להבהיר את הרקע לאירוע נשוא הקובלנה, כולל התנהגות המתלונן המאושפז קודם לאיומים של הנקבל נשוא הקובלנה.

מדברי הנקבל ותאוריו, עולה כי המאושפז חסר הישע שתואר על ידי הקובלת היה אדם בן בערך 20, שנפגע כשנפל מאופניו, ושלמרות מצבו, במסגרת האירועים נשוא הקובלנה, היה מסוגל והקליט את הדברים שנאמרו. אלא, שלדברי הנקבל, המתלונן שנשמך על ההקלטה בתלונתו, מסר למשטרה רק את חלק ההקלטה של דברי הנקבל שהיו נוחים לגירסתו של המתלונן, אך סרב למסור אף לבית המשפט את מלוא ההקלטה, את כרטיס הזכרון, שבו נכללו מלוא הדברים שנאמרו, כולל מה שאמר הוא עצמו לנקבל. ומה שאמר המתלונן המאושפז לנקבל קודם לאיומים של הנקבל, היו קללות בוטות ופוגעניות, שהנקבל עידן את נוסחם בהביאו אותם בפניו.

דברים אלה הם שגרמו לתגובתו המילולית של הנקבל, שהוא מצר עליה. היום לדבריו הוא מרחיק עצמו מכל סיטואציה שבה נאמרים לו דברים פוגעניים, ולא מגיב. הנקבל סיפר, כי נאלץ להתפטר מעבודתו בבית החולים לאחר שהושעה, שכן היתה לו משפחה לפרנס, ולאור המלצת חבר הגיע לאילת וניסה לקבל עבודה בבית החולים במקום, שבו היה מחסור חריף בעובדי סיעוד, אך לאור ההליך שהיה תלוי ועומד נגדו, הוא לא התקבל, ולמזלו התקבל לעבודה במחלקה סיעודית - כדבריו "באמת עם חסרי ישע" - שם הוא עובד עד היום.

חלף זמן רב, יותר משש שנים, מאז האירוע נשוא הקובלנה, לא היתה לו כל בעיית התנהגות, כפי שגם עולה משני מסמכים שהמציא לנו, מהם עולה כי הנקבל המשמש כאחראי משמרת, הוא עובד מקצועי ומהימן, ללא אירועי אלימות כלפי הצוות והמטופלים, אדיב וסבלני כלפי המטופלים ומשפחותיהם.

5. החלטת הועדה

אין חולק, כי השיקול המרכזי של הדין המשמעתני של מקצועות הרפואה, ועובדי סיעוד ביניהם, הוא הגנה על האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתם ועל כבודם של מקצועות הרפואה ועל אמון הציבור בעובדי הרפואה, כולל חומרת הסכנה הנשקפת לציבור מהשנות מעשיהם וההרתעה הכללית, ואילו השיקולים הספציפיים הנוגעים לעבריו המשמעת העומד בפניו הם עניין משני שיש לשוקלו, אם בכלל, כפי שנאמר בפסקי הדין בעניין סבין וליבוי ליאור.

אך בצד אלה יש להביא בחשבון את נסיבותיו האישיות המיוחדות של מי שבעניינו דנים, כפי שנאמר בפסק הדין בעניין של סבין, וכפי שכתבה השופטת פרוקצ'יה בעניין ירדנה שרתוק (עש"ם 7635/05) (אמנם לעניין הדין המשמעתני של שירות הציבורי בכלל, אך הדברים יפים

גם לעניין הדין המשמעותי של מקצועות הרפואה): "אמצעי המשמעת ככלל, נועדו להגן על תפקודו של השירות הציבורי ועל אמון הציבור בו. תכליתם לשמש מסר, אשר יבטא את הנורמות הראויות להתנהגותם של עובדי ציבור, וכן מסר של הרתעה הן לעובד הציבור שכשל, והן לכלל עובדי הציבור הנדרשים לעמוד בסטנדרט גבוה של אתיקה ומשמעת. עם זאת, התכלית המערכתית הכללית של הדין המשמעותי אינה עומדת לעצמה, ולעולם יש לשקול בצידה גם את ההיבט האישי והאנושי הקשור בנאשם ובנסיבות חייו. בהקשר האינדיבידואלי נשקלים, בין היתר, עוצמת הסטייה בהתנהגותו של העובד מול תרומתו לשירות הציבורי, מצבו האישי והנסיבות שהביאו לביצוע העבירה..."

על נסיבות הארוע נשוא הקובלנה ניתן היה להבין בין השורות של החומר המשפטי שצורף לקובלנה מתוך ההליך הפלילי שננקט נגד הנקבל, שבסופו של דבר הסתיים בהסדר טיעון, ועל כן לא נשמעו שם עדויות, לא מצד המדינה – המאשימה, ולא מצד הנאשם, הלא הוא הנקבל שבפנינו. וכנראה לא בכדי לא נשמעו עדויות מצד המדינה. כפי שעולה מן הפרוטוקול, הסיבה להסכמת המדינה להסדר הטיעון היא "קשיים ראייתיים" כאמור בפרוטוקול הדיון, דבר המתיישב עם טיעוני ב"כ הנאשם (הנקבל) בדיון בבית המשפט כי המתלון לא הופיע למרות שזומן לבית המשפט כמו גם עדים מטעמו, ועם דברי הנקבל בפנינו כאמור לעיל, כי המתלון סרב למסור למשטרה ולבית המשפט כאחד את ההקלטה המלאה של האירוע נשוא הקובלנה.

למעלה מן הצורך נציין גם, כי מהחומר שהומצא לנו מתוך ההליך הפלילי, ודבריו של הנקבל, עולה כי בתסקיר שירות המבחן שהוגש לבית המשפט (ולא היה בידיו שכן לא הומצא לקובלת) הומלץ שלא להרשיע את הנקבל.

כפי שסיפר הנקבל על נסיבות המקרה, המתלון, המאושפז, שללא ספק סבל מכאבים לאחר ניתוח ברגלו (עקב נפילה מאופניים), לא הגיב לתרופות וצעק מכאבים תוך שהוא נוקט בקללות וביטויים פוגעניים, והדברים שאמר הנקבל היו בגדר תגובה ספונטנית... במאמר מוסגר, לאור ביצוע ההקלטה אגב הארועים, נראה כי תאורו של המאושפז כחסר ישע החוסה תחת הגנת האח ומצפה להגנתו, לא משקף לגמרי את נסיבות המקרה הספציפי.

אין בכך כמובן כדי להצדיק את התנהגותו של הנקבל, עובד סיעוד האמון על סיוע לאנשים סובלים, וממנו ניתן לצפות להבנה גם ברגעים שנאמרים כלפיו דברים פוגעניים בנסיבות כאלה, וגם הנקבל מודה שהתנהגות זו היתה בלתי הולמת ושגויה. עם זאת יש בכך כדי להבהיר את הרקע והנסיבות לתגובה המילולית הבלתי הולמת.

לפיכך, אין ספק שהנקבל עבר עבירת משמעת בכך שהתנהג בדרך שאינה הולמת את מקצוע הסיעוד לעניין תקנה 15(1) לתקנות.

התחבטנו בשאלה אם יש מקום שנקבע, כי ההרשעה של הנקבל, על גזר הדין המדבר בעצמו עצמו, מצביעים על כך שמדובר בעבירה שיש עמה קלון ו/או שיש בה כדי להראות שהוא חסר אחריות הדרושה לעסוק בסיעוד.

כפי שנאמר בסעיף 4 לעיל, לאור שאלת הוועדה, אם הקובלת עומדת גם על כך שמדובר בעבירה שיש עמה קלון לעניין תקנה 15(4) לתקנות, בקשה הקובלת להשלים התיחסות לעניין זה. השלמה כאמור לא הומצאה לנו. כמו כן לא היתה במהלך הדיון התיחסות לשאלה אם בעבירה שעבר הנקבל יש כדי להצביע על כך שהוא חסר אחריות לעסוק בסיעוד.

בהתחשב באמור לעיל, ובכך שהנקבל שלא היה מיוצג בהליך שבפנינו גם הוא מטבע הדברים לא התייחס לעניין תקנה 15(4), ובהתחשב בכך שבמקרים אחרים המוכרים לנו בהם נמצא שעוסק בסיעוד (כמו רופא ורופא שיניים) עבר עבירת משמעת לפי שני הסעיפים לעיל כאחד, הוטל על הנקבל אמצעי משמעת אחד לשתי עבירות המשמעת (ראו לעניין זה

החלטת ועדה משמעת על פי פקודת הרופאים מיום 31.3.2019 בעניין ד"ר סלימאן אגבריה), מצאנו כי יש מקום במקרה זה להסתפק בהמלצה לקבוע, כי הנקבל עבר עבירה לפי תקנה 15(1) בגין התנהגות שאינה הולמת את מקצוע הסיעוד.

עקב התנהגותו זו, הנקבל נאלץ לעזוב את עבודתו בבית החולים הדסה, משום שהושעה, כדי לפרנס את משפחתו הוא עבר XXXX משום שקיווה למצא שם עבודה במקצועו בבית חולים שבו חיפשו עובדי סיעוד, אך לא התקבל לעבודה בגלל הארוע נשוא הקובלנה שהיה תלוי ועומד נגדו, והוא נאלץ להתפטר ולקבל עבודה במחלקה סיעודית XXX מרכז רפואי שיקומי, להם הוא אסיר תודה, ובעבודה זו במקום זה הוא מתמיד כל השנים מאז, לשביעות רצון הממונים.

חלף זמן רב מאד מהארוע נשוא הקובלנה - מדובר בארוע שארע לפני שש וחצי שנים, ארוע שהיה חד פעמי, מעידה חד פעמית (כתגובה - אמנם לא ראוי - לקינטור), לא היו נגד הנקבל תלונות קודמות ולא תלונות מאוחרות יותר. גם חלף זמן רב מסיום ההליך - לפני שלוש שנים - כשדברי הקובלת, עובדים רבים בלשכת התובעת הראשית לא הצליחו לקבל מן התביעה המשטרתית את פסק הדין, למרות שבלשכת התובעת ידעו על המקרה כבר מאז 2014. אין ספק כי חלוף הזמן הרב גרם לאי נוחות גם אצל הקובלת, כפי שהתבטאה במפורש בגישתה לעניין אמצעי המשמעת.

כאמור, אין ספק כי התנהגותו של הנקבל אינה התנהגות המצופה מאח מוסמך, והיא התנהגות שאינה הולמת את מקצועו ותפקידו, כפי שהוא עצמו הודה ומודה תוך הבעת חרטה וצער רב, ותוך הסקת מסקנות על התנהגותו מאז, כך שאינו מגיב כלל על התגרריות והאשמות בסיטואציות מסוג זו נשוא הקובלנה. אך נסיבות המקרה מדברות בעד עצמן, ומדובר כאמור לעיל באירוע חד פעמי, באלימות מילולית שלא היתה אצל הנקבל קודם לכן ולא חזרה בשנים הרבות מאז ועד היום. איננו מתרשמים כי נשקפת מהנקבל סכנה לציבור בכלל ולציבור המטופלים בפרט, ואת הלקח למד ושילם על התנהגותו מחיר יקר.

הדבר בא לידי ביטוי גם בגישת בית המשפט בהליך הפלילי שאמר, כי הנקבל "מצוי בחלקו התחתון של כל מתחם ענישה רלבנטי לעבירות אלו" ומצא לנכון להטיל עליו ענישה שלא ניתן להגדירה אלא כסימלית (15 ימי מאסר על תנאי). זאת על אף שימוש התובע בהליך הפלילי במונח "איומים ברצח" שאומץ גם על ידי הקובלת בהליך זה. אמנם אין להקיש מן ההליך הפלילי וממטרת הדין הפלילי על המקרה הנדון ומטרת הדין המשמעתי כפי שפורטו לעיל, אך לא ניתן להתעלם לחלוטין מן הנסיבות ורוח הדברים בהליך ששימש עילה להליך המשמעתי, וגישת בית המשפט האמורה לעיל מתאימה גם לגבי עבירת המשמעת נשוא הקובלנה.

אלא שלמרבה הצער, ועל אף שנשפכו מילים רבות על הבעיות בטווח וחלופות הענישה המשמעטית לגבי עובדי סיעוד, לעומת טווח הענישה לגבי מקצועות הרפואה ורפואת השיניים, שהרי בעוד לגבי האחרונים ניתן לנקוט באמצעי של התראה או נזיפה, הדבר אינו אפשרי לגבי עובדי סיעוד, אשר כל עבירת משמעת שלהם, תהיה קלה ככל שתהיה, מחייבת התליית רישומם.

ומקרהו של הנקבל מדגים בצורה ברורה את הבעייתיות, שכן חברות הועדה כולן סבורות שהתנהגותו של הנקבל אינה מצדיקה אלא אמצעי משמעת של התראה או לכל היותר נזיפה.

הגישה של הקובלת שמצאה לנכון לנקוט לעניין אמצעי המשמעת בציון ענישה מכסימלית, ולא לציין מה תקופת ההתליה המבוקשת על ידה, למרות בקשות חוזרות ונשנות של הועדה, גם היא תומכת בגישה לקולא בנסיבות הספציפיות של מקרה זה.

לאור כל האמור לעיל, אנו ממליצים לקבוע כי הנקבל עבר עבירת משמעת כאמור בתקנה 15(1) לתקנות בכך שהתנהג התנהגות שאינה הולמת את מקצוע הסייעוד, והמלצתנו היא, כי בגין עבירת המשמעת נשוא הקובלנה יוטל על הנקבל אמצעי משמעת של התליית רישומו כאח מוסמך לשלשה ימים.

שרה אפרתי
נציגת הסתדרות
האחים והאחיות

אסנת בראל
יו"ר

עירית אלטשולר, עו"ד
נציגת
היועץ המשפטי לממשלה

סטניסלב בימבט אח מוסמך וחשבון 2020